

Številka: Su 171/2019

Datum: 4. 11. 2019

VRHOVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE

Urad predsednika

g. mag. Damijan Florjančič

Tavčarjeva 9

1000 Ljubljana

ZADEVA: Zaposilo za posredovanje dodatnih pripomb na predlog Zakona o postopku sodnega in izvensodnega varstva nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank

Spoštovani,

Državni zbor je dne 22. 10. 2019 sprejel Zakon o postopku sodnega in izvensodnega varstva nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank (v nadaljevanju: ZPSVIKOB), nato pa je Državni svet dne 28. 10. 2019 sprejel odločilni veto ter tako podal zahtevo, da Državni zbor ponovno odloča o predlogu navedenega zakona.

Poleg že posredovanih pripomb, ki jih je Okrožno sodišče v Mariboru dne 3. 4. 2019 in 4. 3. 2019 naslovilo na Ministrstvo za Pravosodje, sodišče dodatno izpostavlja naslednje vsebinske pomisleke, za katere vas vljudno prosimo, da jih posredujete predsedniku Vlade Republike Slovenije (g. Marjanu Šarcu), predsedniku Državnega sveta (g. Alojzu Kovšci), predsedniku Državnega zbora (g. mag. Dejanu Židanu), Ministrici za pravosodje (ge. Andreji Katič) in Ministru za finance (g. dr. Andreju Bertonciju).

1. Pomisleki o združitvi postopkov

Na podlagi 29. člena ZPSVIKOB sodišče po prejemu odgovora na tožbe s sklepom združi za skupno obravnavanje vse pravde, v katerih tožniki uveljavljajo odškodninsko varstvo po 350.a členu ZBan-1 in ki se nanašajo na isto odločbo Banke Slovenije. Glede na predvideno možno skupno število tožnikov preko 100.000 za vseh šest bank bi v posameznem združenem postopku bilo izredno veliko število tožnikov, kar bi lahko predstavljalo **veliko možnosti za obstoj razlogov za izločitev sodnika v smislu 70. člena Zakona o pravnem postopku (ZPP)**. Namreč verjetnost, da obstojijo pogoji za izločitev sodnika v postopku z več tisoč pravnimi strankami napram postopku z dvema pravnima strankama, je mnogo večja.

Največ tovrstnih težav Okrožnega sodišča v Mariboru je pričakovati pri odločanju v zadevah, kjer bi šlo za nekdanje imetnike kvalificiranih obveznosti Nove KBM d.d..

Poleg tega je potrebno upoštevati, da bo sodišče v združenem postopku moralo na naroke za glavno obravnavo vabiti na tisoče pravnih strank. Pri tem bodo posamične stranke lahko (v kolikor bo obstajal utemeljeni razlog) v smislu 115. člena ZPP predlagale **preložitev naroka za glavno obravnavo**, kar bo zaradi velikega števila pravnih strank postopek lahko precej zavleklo. V tem primeru bi se lahko zgodilo, da bi zaradi opravičljivega razloga enega izmed 96.000 tožnikov pri Novi KBM d.d. bilo treba glavno obravnavo preložiti.

Prav tako Okrožno sodišče v Mariboru, ki je na podlagi 9. člena ZPSVIKOB izključno pristojno za sojenje v postopkih, ki se vodijo na podlagi tega zakona, **ne razpolaga z dovolj veliko razpravno dvorano**, zato bi dvorano moralo najeti. Po opravljenih poizvedbah bi za enkratni najem Velike Dvorane SNG Maribor morali plačati skupaj z DDV 12.200,00 EUR. Pri tem izpostavljam, da bi v primeru preložitve naroka za glavno obravnavo sodišče zaradi predhodne rezervacije dvorane strošek najema vseeno moralo poravnati. Poleg tega je navedena Velika Dvorana SNG Maribor najverjetneje premajhna, saj ima nekaj manj kot 1.000 sedežev. Glede na možno število udeleženih strank, pooblaščenec in drugih udeležencev na naroku za glavno obravnavo bi bila dovolj velika npr. Dvorana Stožice, ki ima 12.480 sedež (to bi bilo primerno za nekdanje imetnike kvalificiranih obveznosti Abanke Vipa, d.d., FACTOR BANKE, d.d., NLB, d.d., PROBANKA d.d. in BANKE CELJE, d.d.), kar pa ne zadostuje za združene postopke nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti Nove KBM d.d., saj je le-teh več kot 96.000.¹ Pri tem se sprašujemo, ali je na naroku za glavno obravnavo s tako velikim številom udeleženih sploh mogoče **zagotavljati red v sodni dvorani in skrbeti za dostojanstvo sodišča** v skladu s 303. členom ZPP. Vprašljivo je tudi trajanje glavnih obravnav v primeru, ko mora biti vsaki od strank (v primeru Nove KBM d.d. približno 96.000) dana možnost do kontradiktornega postopka oziroma izjave in do odgovora na nasprotno navedbo. Teh težav ne bi bilo, v kolikor sodišče ne bi bilo dolžno izvesti naroka za glavno obravnavo.

Sojenje sodnika (kljub možnosti sojenja v senatu na podlagi 486.a člena ZPP) v združenem postopku več tisoč tožb in tožnikov je **za sodnika izjemno fizično in psihično naporno**, upošteva, da je glede na dosedanje izkušnje primerno hkratno vodenje postopkov v gospodarskopravnih zadevah od 100 do 120.

Na podlagi navedenega ocenjujemo, da bi bila vsaj za ugotavljanje obstoja obveznosti banke primernejša subsidiarna uporaba Zakona o kolektivnih tožbah (ZKolt)² (v takšnem postopku oseba, vključena v kolektivni postopek, ni stranka postopka, zato bi bile izvedbe narokov za glavno obravnavo, vročitve v postopku in druga procesna dejanja finančno manj obremenjujoča za sodišče, sam postopek pa bi bil hitrejši)³. Prav

¹ Število vseh nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank je razvidno iz Popravka gradiva št. 1 - Predlog ZPSVIKOB, št. IPP 007-511/2018 z dne 9. 4. 2019, str. 18.

² Iz predloga Zakona o postopku sodnega varstva nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank, EVA2018-16111-0056 z dne 1. 4. 2019, str. 24 in Popravka gradiva št. 1, št. IPP 007-511/2018 z dne 9. 4. 2019, str. 27 izhaja, da tožbe na podlagi ZPSVIKOB niso kolektivne tožbe po Zakonu o kolektivnih tožbah (ZKolt), prav tako takšno stališče izhaja iz monografije Damjan Matija et al., Izbris kvalificiranih obveznosti bank, Pravna analiza primera Kotnik, Inštitut za primerjalno pravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, Ljubljana 2019, str. 192-193 ter 8. člena ZPSVIKOB, v katerem je določena le uporaba ZPP.

³ Iz 125. točke obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-295/13-260 z dne 19. 10. 2016 izhaja, da je potrebno upoštevati, da ZPP ne predvideva posebnih postopkov kolektivnega sodnega varstva, ki bi zagotovili *hitrost, ekonomičnost in uniformnost odločanja* v sporih med imetniki izbrisanih in konvertiranih pravic ter Banko Slovenije.

za takšne situacije, kot je konkretna, ko bo treba o temelju zahtevka odločati na enak način, je bil sprejet ZKoliT. O primernosti uporabe ZKoliT je podalo mnenje tudi Vrhovno sodišče v dopisu – Pripombe na dopolnjen predlog ZPSVIKOB št. Su 1244/2019 z dne 30. 9. 2019, str. 7. Glede na obstoječi predlog se nam zato tudi pojavljajo pomisleki, ali bo po predvidenem postopku sploh lahko zagotovljeno sojenje v razumnem roku.

2. Pomisleki o izključni krajevni pristojnosti enega sodišča

Na podlagi 9. člena ZPSVIKOB je za sojenje v postopkih, ki se vodijo na podlagi tega zakona, izključno pristojno Okrožno sodišče v Mariboru.

Glede na izjemno veliko število potencialnih tožb in tožnikov (nekdanjih imetnikov kvalificiranih obveznosti bank) bo potrebno zaradi povečanega obsega dela na vpisniku, strojepisnici, sprejemni pisarni, varnostni službi in službi za informatiko dodatno zaposlovati in imenovati dodatne sodnike na našem sodišču. Po naši oceni bo potrebnih 6 dodatnih sodnikov ter približno 50 dodatnih zaposlitev (od tega 18 strokovnih sodelavcev) ter 80 izvajalcev pogodbenega dela ali javnih uslužbencev, ki bodo opravljali nadurno delo.

Poleg tega bodo potrebna dodatna finančna sredstva za najem razpravnih dvoran ter tehnično in fizično varovanje na narokih za glavno obravnavo, za kritje stroškov za ustrezno literaturo, stroškov prevajanja⁴ ter materialnih stroškov (stroški ovitkov spisov, papirja in tonerjev). Prav tako nam bo Vrhovno sodišče Republike Slovenije moralo zagotoviti ustrezno izobraževanje, dodatno računalniško in strojno opremo ter nadgradnjo informacijskega sistema. Po potrebi bomo primorani tudi iskati dodatne prostore za zagotovitev sodniških kabinetov in drugih pisarn.

V primeru, da bi bilo pristojnih več sodišč, ne bi nastali tako visoki stroški vodenja teh postopkov, saj bi deloma lahko povečan obseg dela opravljali z obstoječimi kadri, prostorska stiska pa bi bila bistveno manjša.

3. Pomisleki o zmožnosti pravočasne zagotovitve kadrovskih, tehničnih in drugih pogojev za izvedbo postopkov na podlagi ZPSVIKOB

Na podlagi tretjega odstavka 5. člena ZPSVIKOB vlagatelj naslovijo zahtevek za izplačilo pavšalnega nadomestila na Banko Slovenije *v treh mesecih od uveljavitve tega zakona*, nakar mora Banka Slovenije na podlagi prvega odstavka 6. člena ZPSVIKOB *v dveh mesecih od prejema popolnega zahtevka* izdati odločbo. Vlagatelj lahko nato vloži tožbo po tem zakonu *v sedmih mesecih od vročitve odločbe Banke Slovenije* (drugi odstavek 6. člena ZPSVIKOB) ali *v sedmih mesecih od objave obvestila o vzpostavitvi virtualne podatkovne sobe* v Uradnem listu Republike Slovenije, pri čemer pa mora upravljavec podatkovne sobe na podlagi drugega

⁴ Na podlagi 36. člena ZPSVIKOB lahko sodišče na predlog stranke zaprosi Evropsko centralno banko, Evropsko komisijo, Evropski bančni organ in druge institucije Evropske unije za posredovanje pisnega pojasnila v zvezi z odločitvami, standardi in praksami ter normativnimi podlagami, na katerih so te odločitve temeljile, če oceni, da je pridobitev takšnega pisnega pojasnila pomembna za odločitev o zadevi. Posredovanje zaprosil za navedena pisna pojasnila in prejem odgovorov navedenih institucij pa zahteva ustrezne prevode, v zvezi s čemer bodo nastali tudi stroški sodišča. Tudi, v kolikor bo sodišče postavilo izvedence iz tujine, če v Sloveniji ne bo ustreznih, bodo nastali stroški prevodov in tolmačenja.

odstavka 43. člena ZPSVIKOB vzpostaviti virtualno podatkovno sobo v treh mesecih od uveljavitve tega zakona (prvi odstavek 26. člena ZPSVIKOB).

Glede na to, da so v ZPSVIKOB določeni le skrajni roki, je mogoče pričakovati, da bodo tožbe vložene pred iztekom navedenih rokov. Poleg tega se na podlagi prvega odstavka 45. člena ZPSVIKOB sodišče, ki vodi postopek, v katerem so vložene tožbe s tožbenimi zahtevki, ki se ob uveljavitvi tega zakona vodijo zoper Banko Slovenije, in ni pristojno sodišče v skladu s tem zakonom, v *dveh mesecih od uveljavitve tega zakona* po uradni dolžnosti s sklepom izreče za nepristojno za odločanje o teh tožbenih zahtevkih. Po pravnomočnosti navedenega sklepa odstopi sodišče zadevo pristojnemu sodišču. Tako je mogoče pričakovati, da bo Okrožno sodišče v Mariboru prejelo tožbe na podlagi ZPSVIKOB še preden bo lahko zagotovilo systemske, tehnične, kadrovske, organizacijske, prostorske, finančne in druge pogoje.

Okrožno sodišče v Mariboru mora predhodno pridobiti dodatna finančna sredstva in izvesti postopke v zvezi z dodatnimi zaposlitvami, pridobiti dodatno računalniško, tehnično opremo, opraviti določene selitve oziroma najeti dodatne prostore, Vrhovno sodišče Republike Slovenije pa mora nadgraditi in pripraviti ustrezen vpisnik in drugo. Poleg tega postopek izbire od razpisa do nastopa sodniške službe novega sodnika traja več kot eno leto. Prav tako bi bilo primerno pred začetkom nastopa dejanskega dela kader ustrezno izobraziti, saj gre za zelo strokovno specifično delo.

Glede na obrazloženo bi bilo primerno in smiselno v ZPSVIKOB, v kolikor bi za vodenje postopkov na podlagi tega zakona bilo izključno pristojno Okrožno sodišče v Mariboru ali katerokoli eno sodišče, določiti realno dolgo pripravljalno obdobje, v katerem tožb ne bi bilo mogoče vložiti ali odstopiti v pristojno reševanje ter bi se pristojno sodišče lahko po normalnem teku stvari pripravilo in zagotovilo vse potrebne pogoje za vodenje postopkov na podlagi ZPSVIKOB. Takšen učinek nekakšnega pripravjalnega obdobja bi bilo mogoče doseči tudi na način, da bi bil predviden obvezen postopek pred Banko Slovenije za vse potencialne tožnike in ne bi bilo možno vložiti tožb pred zaključkom navedenega izvensodnega postopka.

Za ažurno posredovanje naših pripomb se vam zahvaljujemo in vas lepo pozdravljamo.

Alenka ZADRAVEC,
višja sodnica,
Predsednica sodišča

Priloge:

- dopis Okrožnega sodišča v Mariboru št. Su 171/2019-3 z dne 4. 3. 2019,
- dopis Okrožnega sodišča v Mariboru št. Su 171/2019-7 z dne 3. 4. 2019 in
- dopis Vrhovnega sodišča – Pripombe na dopolnjen predlog ZPSVIKOB št. Su 1244/2019 z dne 30. 9. 2019.

Vročiti:

- naslovu po e-pošti
- Su spis.